

Samarbeid med helsetjenesten

Godt samarbeid og god samhandling mellom deg som pårørende og helse- og omsorgstjenesten gir best helhetlig hjelp. Her presenteres noen av rettighetene knyttet til pårørendes mulighet til å medvirke i behandlingen av den som er syk, utover det som handler om utveksling av informasjon.

“ Pårørende er en ressurs og bør møtes som en samarbeidspartner ut fra den rollen de innehar, samtidig som de trenger oppmerksomhet og omtanke fra tjenesteapparatet.

Pårørende utøver betydelige omsorgsoppgaver for sine nærmeste. Det hersker det ingen tvil om. Det kom i 2017 ut en veileder rettet mot helse- og omsorgspersonell. Utgangspunktet for veilederen er at de fleste pårørende ønsker å være en ressurs for sin nærmeste når han eller hun er syk. Det understrekes samtidig at helse- og omsorgstjenestene har ansvar for å bidra til at pårørende kan mestre sine omsorgsoppgaver uten at det går ut over egen helse i større grad enn nødvendig.

Det meste av pårørendes samarbeid og samhandling med helse- og omsorgspersonell er ikke direkte regulert av lovverket, men er god praksis. Anbefalinger til helse- og omsorgspersonell om hvordan de bør involvere og støtte pårørende, beskrives i en nasjonal pårørendeveileder.

Under følger områder som er regulert ved lov:

Les mer her:

- Rett til å være til stede når helsehjelp ytes
- Når den som er syk mangler eller har nedsatt samtykkekompetanse
- Rett til nødvendig oppfølging når du følger opp helsehjelpen

Rett til å være til stede når helsehjelp ytes

Når barn er til behandling, er foreldrenes tilstedeværelse en selvfølge. Det er godt å støtte seg til en man er nær når man skal til behandling. Det kan gi følelse av økt trygghet og oversikt de første gangene.

“ Ønsker pasient eller bruker at andre personer skal være til stede når helse- og omsorgstjenester gis, skal dette som hovedregel imøtekommes.

Når den som er syk mangler samtykkekompetanse

Når det skal fattes beslutninger om helsehjelp i situasjoner der den som er syk ikke har samtykkekompetanse, må ansvarlig helsepersonell vurdere om helsehjelpen er i pasientens interesse. De må i tillegg vurdere sannsynligheten for at pasienten ville ha takket ja til slik hjelp. Helsepersonell skal i slike situasjoner, der det er mulig, innhente informasjon om pasientens ønsker. Helsepersonellet anbefales å legge vekt på pårørendes vurderinger ([nasjonal pårørendeveileder](#)).

I følge [pasient- og brukerrettighetsloven](#) har nærmeste pårørende rett til:

- Å medvirke til gjennomføring av helse- og omsorgstjenester sammen med pasienten eller brukeren
- Å medvirke ved valg i tilgjengelige og forsvarlige behandlingstilbud
- Nødvendige opplysninger for å kunne få innsikt i helsetilstanden til den som er syk

Rett til nødvendig oppfølging når du følger opp helsehjelpen

Når du som pårørende gjør oppgaver for den som er syk som grenser opp til det å være helsehjelp har du rett på tilstrekkelig opplæring og oppfølging. Dette følger av kravet om faglig forsvarlighet.

Du skal ha tilgang på veiledning og mulighet for å be om hjelp. Det er den som er ansvarlig for helsehjelpen som skal gi deg denne oppfølgingen.

Eksempel på slike oppgaver:

- Pleie av den som er syk
- Oppfølging av medisiner

- Bistand ved bruk av medisinske apparater
- Sosial og fysisk opptrening

Når du som pårørende utfører oppgaver som grenser opp mot å være helsehjelp, skal dette være i samsvar med både den som er syk og ditt eget ønske om å utføre hjelpen. Evaluering av tiltaket og samarbeidet ditt med helsepersonell bør evalueres regelmessig. Er oppgavene du utfører greie å gjennomføre? Er det noe du lurer på? Vet du hvem du kan ringe til om det er noe du lurer på, også i helgene?

Opprinnelig publisert: 1. februar 2017

Sist oppdatert: 22. februar 2024